

НАЦИОНАЛНА МУЗИКАЛНА
АКАДЕМИЯ „Проф. ПАНЧО
ВЛАДИГЕРОВ“

Инструментален факултет
Катедра „Струнни инструменти“

**Хронологично развитие и специфика на
видове строеве за контрабас и
приложението им в изпълнителското
изкуство.**

Автореферат към дисертационен труд за присъждане на
образователна и научна степен „Доктор“

Докторант

Христо Христов Овчаров

Научен ръководител

Проф. д-р Петя Бъговска

София, 2020

Дисертационният труд е обсъден и предложен за защита на заседание на ИФ на НМА на 14.02.2020

Дисертационният труд е в обем от 114 страници. Състои се от: увод, шест глави, приложение с примери, фотографии и таблици, библиография с 58 източника, 16 от които интернет страници, списък с концертни изяви, списък с публикации и транскрипции на музикални произведения направени от автора.

Защитата на дисертационния труд ще се състои на..... от часа в зала No. 48 на НМА „Проф. Панчо Владигеров”, бул. „Евлоги и Христо Георгиеви” No. 94.

Научно жури в състав:

Рецензенти:

проф. д-р Огнян Константинов

проф. д-р Адриан Георгиев

Становища:

проф. д-р Петя Бъговска

проф. д-р Милена Шушулова- Павлова

проф. Георги Велков

Съдържание

Увод.....	5
I. Произход на контрабаса. Строеве и тяхното хронологично развитие.....	9
II. Инструментална музика и инструменти в бароковия период.....	10
1. Барокови инструменти.....	10
2. Приложение на контрабасовите инструменти в периодите на Барок и Ренесанс.....	11
III. Инструментална музика през XVIII и XIX век.....	12
1. Треструнният контрабас през XVIII и XIX век.....	13
2. Виолоне във виенски строй.....	14
3. Квартовият, четириструнен контрабас; „Чешка“ и „Немска“ контрабасова школа.....	15
4. Сравнителни характеристики на различните строеве.....	15
5. Октобас. Възникване и приложение.....	16
6. Промяна в контрабасовия строй чрез удължение на грифа (extension).....	17

IV. Контрабасът в началото на XX век, поява и развитие на съвременни строеве.....	17
1. Оркестров строй.....	17
2. Солов строй.....	18
3. Други строеве.....	19
V. Завръщане към старинни инструменти в търсене на автентичен звук.....	20
1. Ансамблова музика и репертоар.....	21
2. Приложение на „виенски строй“ и триструнен контрабас в изпълнителското изкуство днес.....	21
VI. Изводи.....	22
1. Хронология на строеве.....	24
2. Приноси.....	27
3. Заключение.....	28
Приложение.....	29
Списък с нотни примери, таблици, графики.....	29
Библиография.....	29
Списък с концертни изяви.....	33
Публикации и транскрипции на музикални произведения.....	35

Обща характеристика на изследването

Чрез задълбочено изследване трудът цели да обогати познанията относно произхода на контрабаса и сходствата му с предшестващите го струнни инструменти, неговият път на развитие и видоизменения по отношение на промени в конструкция, форма и инструментален строй.

Всяка глава от труда проследява отделен период от развитието на контрабасовите инструменти от шестнайсети век до днес, базирайки се на исторически факти: реални примери и сведения от теоретични трудове, представящи данни относно конструкция и строй на инструмента, както и анализи относно конкретните характеристики, сходства и различия с други старинни струнни инструменти. Отделено е специално внимание и на хронологията в създаването на репертоар за контрабас и мястото му в соловата, камерна и оркестрова музика.

Факт е, че днес все повече нараства интереса към старинните инструменти, в търсене на автентичен звук и изпълнения. Това предполага създаване на теоретични трудове, обогатяващи представите и документиращи новостите в познанието в професионалната музика, което е и основна част от целите на настоящия труд.

Увод

В дисертацията е отделено заслужено внимание на контрабаса като солов, оркестров и ансамблов инструмент, който през двадесети и двадесет и първи век отговаря на най-високи професионални стандарти във всички музикални жанрове.

Актуалност на темата:

Темата може да бъде разгледана в два основни аспекта:

- **Хронологичен преглед на възникване и развитие на контрабасовите инструменти и строеве.**

- **Контрабасови строеве - развитие, тенденции и приложението им в съвременното изпълнителското изкуство.**

В нашето съвремие паралелно със задълбоченото изследване на процеса на развитие на музикалните инструменти и предмета инструментознание¹, в изпълнителски план се наблюдава изключителен интерес в търсене на автентичен звук и музициране със старинни инструменти. Затова обучението по старинна музика и инструменти присъства в програмата на почти всички музикални институти по света.

Все по-често се наблюдават ансамбли, чиято цел е търсене на автентичен звук – с оригинални инструменти, пресъздаващи една стойностна интерпретация на музиката от периода, за която е била написана.

В дългата история на развитие на контрабаса, можем да кажем, че това е инструмент, преминал през множество етапи на промяна и дори днес съществува в редица разновидности като форма, строй – (оркестров или солов), различен брой струни (4 или 5), наличие на две системи на държане на лъка „немска“ („чешка“) / „френска“ („италианска“), избор на различни строеве от солисти с цел търсене на по-ярка звучност.

Все още се използват инструменти с различен брой струни, настроивани на различни интервали според изискванията на композитори и изпълнители.

Инструментът притежава характерен тембър с ясно обособена роля в симфоничния оркестър, камерната музика, соловото изпълнение и присъства

¹ Инструментознание – наука за произхода, развитието, спецификата на музикалните инструменти.

във всички музикални жанрове (класическа музика, джаз, фолклорна, рок, поп музика и др.)

До възникване на съвременния контрабас, той преминава през множество етапи на развитие като:

- Многократна промяна на пропорциите и формата на корпуса.
- Многократна промяна на броя струни и техните интервалови съотношения.
- Промяна на грифовете от тези с прагчетата², до грифовете без прагчета.
- Промяна на формата на резонаторните отвори.
- Промяна в начин на държане на инструмента.
- Промяна на начините за звукоизвличане.
- Промяна на типа струнник³.
- Използват се различни лъкове по форма и постановки на държане.

Предмет на изследването е контрабасът - като условно ниско - транспониращ инструмент⁴ - развитие на различните строеве, цялостен процес, обхващащ видоизмененията на инструмента - форма, конструкция, струни и интервалово настройване, репертоар, както и приноса на композиторите и изпълнителите в различните периоди.

Обект на труда е развитието на контрабасовия строй - специфики и характеристики и корелацията между контрабасовия строй и приложението му в музикалната практика в миналото и днес.

Граници на изследването: Изследването цели да обхване процеса на цялостното развитие на контрабаса до днес.

² Прагче – напречно на грифа поставена тънка плоскост, обособяваща тоново отстояние, обикновено разположени на полутон.

³ Струнник – дървен, металически или пластмасов детайл при струнните инструменти, който служи за прикрепване на струните към инструмента.

⁴ Нотният текст звучи една октава по-ниско от написаното.

Детайлно са разгледани аспекти като:

- Лютиерски⁵ практики.
- Автентичен и актуален за конкретен период строй.
- Форма на корпуса на инструмента.
- Брой струни.
- Лъкова система.
- Композиционни практики.
- Репертоар и изпълнители.

Историческият процес за произхода и развитието на контрабаса е тема, която е дискутирана и днес. Налични са противоречиви тези и тълкувания, което затруднява значително достигането до еднозначни и конкретни изводи.

Границите, обхващащи изследването за разновидностите на строевете за контрабас могат да варират по ред причини като: промени в устройството на инструментите, лютиерски търсения и видове инструменти, изпълнителски опит и предпочитания в инструменталната практика, развитието на репертоара и техника на изпълнителите в различните периоди.

Цел на дисертационния труд:

Трудът цели да представи исторически факти за възникване на инструмента - видове инструменти, както и различни системи за настройване на инструмента, базирани на документирани данни и достоверни източници, хронология на различните строеве за контрабас в различните периоди, както и мястото им в съвременното изпълнителско изкуство - оркестър, камерна музика и солов репертоар.

⁵ Лютиерство – фр. Luthier “изкуството на майсторите, създатели на струнни инструменти” Четриков, Светослав – *Музикален терминологичен речник* – София: Издателство „Музика“, 1979, стр. 176.

Глава I. Произход на контрабаса. Строеве и тяхното хронологично развитие.

Главата разглежда съществуващите сведения от шестнайсети век насам, относно начините на настройване на басовите инструменти - сходства и различия с други струнно-лъкови инструменти.

Цитирани са исторически източници относно произхода на инструмента, съдържащи описания на първите документирани контрабасови инструменти и техните строеве: **Praetorius Michael** -: „*De Organographia*“ 1619 , **Warnecke Friedrich** - „*Ad infinitum der Kontrabass*“ 1909, **Banchieri Adriano** – “*Conclusioni nel suono dell'organo*“ 1609, **Agricola Martin**: “*Musica Instrumentalis Deutsch*“ 1529.

Като най-ранни представители са разгледани:

- описан от Banchieri: „**Violone in contrabasso**“ със строй D1-G1-C-E-A-d. Същият строй е наричан от Agricola: **Groß-Geigen Bassus**, този строй според Praetorius е: “**Groß Baß Viol de Gamba**”, „**Contrabasso da gamba**“, “**Violon**”.
- „**Sub Baß**“ – според Praetorius е пет струнен, ниско транспониращ инструмент без прагчета върху грифа.
- **триструнни контрабаси в квинтов строй (G₁-D-A)**, с размери надхвърлящи тези на съвременен инструмент и гриф без прагчета, използвани на територията на Франция.

Разгледана е терминологията относно наименования на различни инструменти в миналото – на немски - “Geige” и италиански “viol”-“violin”-“violon”, които се отнасят към басови или високо-звучащи инструменти. Относно противоречивият термин “violone” стигаме до извода, че през различните периоди и в различни географски области той може да означава

инструмент с различна форма и звучност. В края на XVII век “Violone“ е предимно инструмент, принадлежащ към контрабасовите инструменти.

Цитирани са също твърденията на Паул Брун (Paul Brun), Курт Сакс (Curt Sachs), Фридрих Варнеке (Friedrich Warnecke), поддържащи тезата, че контрабасът има собствен път на развитие, взаимодейвайки едновременно от „да брачо“ и „да гамба“ старинни виоли, но едновременно с това притежаващи и индивидуални характеристики, като полегати рамене и квартов строй - за разлика от цигулка, виола, виолончело (съвременните струнно-лъковите инструменти).

Глава II. Инструментална музика и инструменти в Бароковия период – разглежда Бароковите контрабасови инструменти, носещи „да гамба“ и „да брачо“ характерни черти и техните разновидности, по брой струни и начини на настройване.

1. Барокови инструменти

В тази част на труда са разгледани и съпоставени инструменти, носещи различни характеристики с цел да се разграничат тези, които са типични представители на „да гамба“ видове и други, които взаимодействат характеристики на инструментите от вида „да брачо“.

Разгледаните „да гамба“ контрабаси имат размери, далеч по-малки от съвременния контрабас и притежават белези като: прагчета върху грифа, индивидуална форма на корпуса, звукови отвори, които обикновено не са под формата на латинската буква „f“, както и повече от четири струни в терцово-квартов строй.

Инструментите взаимодействат „да брачо“ принципи - притежават характеристики, присъщи на съвременния контрабас. Те имат по-тънък гриф, върху който липсват прагчета и издължена форма на корпуса (някои дори

надхвърлят по размери съвременния 4/4 контрабас). Звуковите им отвори са във формата на „f“. Вътрешната им конструкция съдържа една цяла поддържаща дъска (носещ мост), което е характерно при съвременните струнно-лъкови инструменти. В по-късен период - същите инструменти са били променяни с три или четири струни в квартов или квинтов интервалов строй.

2. Приложение на контрабасовите инструменти в периодите на Барок и Ренесанс.

Разгледани са приложенията на контрабасовите инструменти през посочените периоди. Въпреки, че басовата партия обикновено е изписвана само върху едно петолиние за всички инструменти, са посочени няколко източника: (Claudio Monteverdi – L'Orfeo, SV 318, Antonio Vivaldi – “Sonata a Viol e Violon Continuo” RV 83, Johan Sebastian Bach - „Brandenburg Concerto“ N.4 BWV 1049), изискващи ниско транспониращи инструменти в ансамбъла.

В бароковите ансамбли присъствали различни видове виоли, включително и басови, като било прието всеки изпълнител да преработва басовата партия спрямо възможностите на инструмента си. При голяма част от произведенията на композиторите от този период, басовата партия е отбелязвана с “**basso**” или “**continuo**”⁶, които всъщност били наименования за цялата басова секция, но дори и в случай, че е изписано конкретно “violon”, “violoncino”, “violone”, “violono”, партията можела да бъде изпълнявана от няколко различни инструменти според желанието и избора на изпълнителя.

⁶ Basso continuo –музикален съпровод, използван по времето на Барока, изпълняван от един или повече струнни или клавирни инструменти. Партията на клавирия инструмент обикновено не била изписвана цялостно, а към басовата линия били оказвани хармонични цифрови обозначения (шифрован бас, General Bass).

III. Инструментална музика през XVIII и XIX век

Строеве на контрабаса през
XVIII и XIX век

1.

Старинен френски строй

2.

Старинен италиански строй

3.

Старинен италиански строй

(солова скордатура)

4.

Виолоне във виенски строй

5.

Старинен немски строй
(съвременен оркестров строй)

6.

Съвременен оркестров строй (петструнен)

7.

Съвременен солистичен строй
(солова скордатура)

/Изготвено от автора/

Трета глава разглежда основните процеси за развитието на контрабаса през XVIII и XIX век - „виолоне във виенски строй“ и „триструнен контрабас в квартав строй“. Специално се отделя внимание на значими имена, които са писали за тези инструменти - (Доменико Драгонети (Domenico Dragonetti), Джовани Ботезини (Giovanni Bottesini), Йохан Матиас Шпергер (Johannes Matthias Sterger) и др.) създали основната част от контрабасовия репертоар. Анализирани са можеството налични различни строеве през периода. Описват се исторически данни относно инструмента „**октобас**“, както и възникването на удължение /**extension**/ към грифа на инструмента, даващи възможности да се разшири регистъра му.

1. Триструнният контрабас през XVIII и XIX век.

Триструнните инструменти присъстват в ансамбловото и оркестрово музициране на XVIII и XIX век до началото на XX век. Трактатът на Хектор Берлиоз по оркестрация⁷ дава яснота за общоприетите практики на XIX век. Той описва няколко строя за триструнен и четириструнен контрабас, като относно триструнния, оказва като възможни, както квартав, така и квинтов строй /G₁-D-A/ и /A₁-D-G/.

Разгледан е приноса на Доменико Драгонети и Джовани Ботезини за триструнния контрабас в квартав строй (A₁-D-G). Отделя се значимо място на техните произведения - основна част от репертоара за контрабас.

Звуковите преимущества на триструнните инструменти са посочени от Рихард Щраус в неговия труд (Richard Strauss – „*Instrumentationslehre von Hector Berlioz, ergänzt und revidiert von Richard Strauss*“ (1905) s.105) редакция на трактата по оркестрация на Х. Берлиоз.

⁷ Hector Berlioz (1855), Grand Traite d'Instrumentation et d'Orchestration (Nouvelle Edition augmentee de l'Art du chef d'Orchestre) / стр. 53.

За предимствата на триструнните инструменти е писал и Джовани Ботезини – целият негов репертоар, както и школата му за контрабас, са предназначени за триструнен инструмент, който според него се характеризира с по-силен, ясен и изразителен звук.

2. Виолоне във виенски строй.

Инструментът „виолоне във виенски строй“ е характерен за XVIII век във Виена и в териториите на Австрия и области от Чехия. Той е контрабасов ниско-транспониращ инструмент. Въпреки тенденцията за отпадане на терцово-квартовия строй на ниските басови струнно-лъкови инструменти, както и тенденцията за намаляване на броя струни, този инструмент именно в терцово-квартов строй с пет струни съществува в продължение на десетки години и за него са написани множество произведения.

Репертоарът за „виенски строй“ надхвърля четиридесет концерта и стотици камерни и солови произведения, между които „Концерт за виолоне“⁸ от Йозеф Хайдн, ария за баритон, контрабас и оркестър - „Per questa bella mano“ [К. 612] от Волфганг Амадеус Моцарт (Wolfgang Amadeus Mozart)⁹ и множество концерти и камерни произведения от Франц Хофмайстер (Franz Hoffmeister)¹⁰, Йохан Баптист Ванхал (Johann Baptist Vanhal)¹¹, Карл

⁸ Нотният материал за концерта за виолоне е маркиран като безследно изчезнал. Хайдн също оценява соловите възможности на инструмента пример- в симфониите си номер: 6, 7, 8, 31, 45 и 72, които съдържат отделни партии за контрабас. В камерните си произведения за три или повече инструменти, Хайдн често обозначава басовата партия с „Bass“, без да посочва точен състав от басови инструменти.

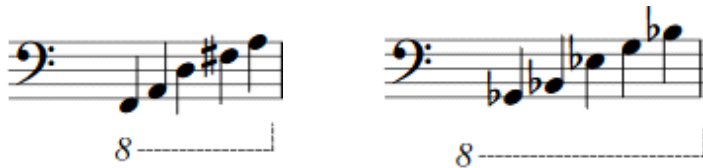
⁹ Mozart, Wolfgang Amadeus (1756 – 1791) – Композитор, виртуозен изпълнител на цигулка и чембало, Личност с неизмерим принос за развитието и хода на музикалната история на осемнайсети век.

¹⁰ Hoffmeister, Franz Anton (1754 – 1812) – немски композитор и издател на музика.

¹¹ Vanhal, Johann Baptist (1739 – 1813) – популярен композитор от териториите на днешна Чехия.

Дитерсдорф (Carl Dittersdorf)¹², Йоханес Шпергер (Johann Sperger)¹³ и други техни съвременници.

Виенски строй- оригинал и със солова скордатура /пренастройване с половин тон по- високо/:

3. Квартовият четириструнен контрабас- „Чешка“ и „Немска“ контрабасова школа.

В периода на Романтизма освен триструнния контрабас се появява и контрабас, настроен на кварта: E₁-A₁-D-G. Един от първите класове по контрабас – този в Прага (Чехия) начело с Вацлав Хаузе, поставя началото на Чешката академична школа по контрабас. В нея присъстват имена като: Йозеф Храбе (Josef Hrabě)¹⁴, Франц Симандл, Йозеф Щорх (Josef Storch)¹⁵, с мащабен принос в контрабасовата литература, като създатели на художествен и основен инструктивен материал. На основата на създадената школа за контрабас от Симандл се базира по-голямата част от съвременния инструктивен материал за позиционно разделение на грифа. Симандл въвежда

¹² Dittersdorf, Carl Ditters von (1739 –1799) – австрийски композитор и цигулар.

¹³ Sperger, Johannes Matthias (1750 –1812) – австрийски контрабасист и композитор.

¹⁴ Hrabě, Josef (1816 - 1870 -) контрабасист, професор в музикалната консерватория в Прага, автор на композиции за контрабас, етюдите от които са дълбоко залегнали в музикалното образование по инструмента в много от съвременните академични класове.

¹⁵ Storch, Josef Emanuel (1841 — 1877) контрабасист, професор в музикалната консерватория в Прага, автор на композиции за контрабас, етюдите му са в основата за обучение в средни и висши училища в цял свят.

основни принципи, като разделя грифа на седем основни позиции и последваща след тях палцова позиция. В ниските позиции апликатурната система е с редуване на 1, 2 и 4-ти пръст, а в палцови позиции с 1, 2 и 3-ти пръст. В школата са публикувани технически упражнения за лява и дясна ръка, както и инструкции за щрихова техника и постановка. Някои съществуващи до този момент школи също имат приносни инструктивни насоки, но школата на Франц Симандл е първата с ясно структуриран учебен материал и позиционна система.

4. Сравнителни характеристики на различните строеве.

В този раздел се анализират и съпоставят изпълнението на гами, и репертоар при различните инструменти, настроени на различен строй и интервали, като се посочват удобства и недостатъци в апликатурна система и преходи при смяна на позициите. Показани са предимствата на **„виолоне във виенски строй“** при изпълнение на произведения, композирани конкретно за този инструмент, но и неудобствата свързани с изпълнението днес с инструменти в квартов строй: „виенският“ строй улеснява изпълнителя в тоналности изискващи „ре“ или „ла“ мажор поради наличието на празни струни, в сравнение с изпълнението на произведения в други тоналности, като например „ми бемол“ мажор - често присъстваща в партитурите на XVIII век. Това налага използване на скордатура /посочено на стр.15 - половин тон по-високо/ за солови изпълнения. Разгледани са несъвършенствата на квинтовия триструнен контрабас при изпълнението на гами в ниски позиции. Посочено е, че квартовият строй не случайно остава в инструменталната практика от гледна точка на улесненията при изпълнение на преходи, апликатурни особености и тонов обем.

5. Октобас. Възникване и приложение.

Първият октобас в историята бил изработен от Жан-Баптист Вийом (Jean-Baptiste Vuillaume)¹⁶. Октобасът е 3.48 м. висок и за да бъде възможно изпълнението, музикантът трябва да стъпи на повдигаща платформа, като с дясната си ръка произвежда звук, посредством лък с гигантски размери, конструиран специално за инструмента, а с лявата натиска бутонен механизъм с палци, свързан със седем прагчета върху грифа на инструмента, които променят дължината на вибриращата струна, и съответно височината на произведените тонове. Строят на октобас е $C_2-G_2-D_1$. „Orchestre Symphonique de Montreal“¹⁷ наскоро добави още два октобаса към вече притежавания от тях. Октобасите в Симфоничен Оркестър - Монреал могат да достигат по-ниски тонове от този на Вийом. Височината на инструментите е 3,6 метра а строят $A_3-E_2-H_2$.

6. Промяна в контрабасовия строй чрез удължение на грифа (extension)

Удължител (C-extension)¹⁸ за гриф на контрабас, който се поставя на най-ниската струна с цел да бъдат изпълнявани тонове по-ниски от „ми“ от контраоктава е пособие, ползващо се с голяма популярност в Съединените Щати и Европа днес. Чрез палци, дължината на „ми“ струна бива скъсена или удължена, което позволява изпълнението на по-ниските тонове съответно „ми бемол“, „ре“, „ре бемол“, „до от контраоктава“ (E_{s1} , D_1 , Des , C).

¹⁶ Vuillaume, Jean-Baptiste (1798 –1875) – френски лютниер.

¹⁷ Информация налична в <https://www.osm.ca/en/octobass/> към 11.06.2019

¹⁸ Разработен от виртуозния изпълнител на камерна музика от Берлин Max Poike в съвместен проект с лютниера от Маркнойкирхен Ludwig Glaesel jr., Според информационния бюлетин на съюза на контрабасистите в Германия - то било изобретено през 1897 година. Der Kontrabass: Mitteilungsblatt des Kontrabassisten-Bundes. Carl Mersburger, Lipzig CL, Querstr. 27 Fernsprecher wew36/ Postscheicl:konto 58458 1929 / стр.5/.

IV. Контрабасът в началото на XX век, поява и развитие на съвременни строеве.

В тази глава се разглежда съвременния квартов строй и наложилите се в изпълнителската практика: четириструнен контрабас в „солов строй“ (F₁-H₁-E-A) („солова скордатура“), четириструнен контрабас в „оркестров строй“ (E₁-A₁-D-G) и петструнен контрабас в „оркестров строй“ ((H₂)C₁-E₁-A₁-D-G). Разгледани са също и случаи, в които се използва скордатура, посочена от композитора, както и рядко прилаганите днес „квинтов строй“ и „строй с висока до струна“.

1. Оркестров строй

Разглежда оркестровия строй и приложението му в съвременната инструментална практика, като в много държави по света – Англия, Русия, САЩ, Бразилия и др. това е основния съществуващ строй, както в учебния процес, така и в изпълнителската практика. Посочени са примери за оркестрови сола, изпълнявани в „оркестров строй“ и тяхната класификация от д-р Сандор Остлунд (Sandor Ostlund)¹⁹ на „мелодични и експресивни“, „текстурни“ и със смесена функция.

Строят (G₁-D-A-E) се използва не само в оркестъра, но и при камерни ансамбли, репертоарът е описан в дисертацията.

¹⁹ Ostlund, Sandor Christeson - A compilation and study of twentieth-century double bass solos from the orchestral literature 2001 Rice University Huston, Texas, USA 2001 Достъпно в <https://scholarship.rice.edu/handle/1911/18007?show=full> към 14.06.2019.

2. Солов строй

Разглежда приложението на солов строй (Fis1-H1-E-A) - характерен за инструменталната практика в много държави по света, включително - обучение и изпълнителство в България.

В съвременната солова практика най-често съществува солова скордатура /солов строй – настройване на инструмента с тон по-високо от оркестровия строй/ - прием използван още от времето на италианските изпълнители през осемнайсети и деветнадесети век.

Причината за популярността на соловия строй днес е ясната му и брилянтна звучност за солистична дейност, конкурси и концерти.

Съвременното нотирание за солови произведения за контрабас със „солова скордатура“, изисква партията да е изписана в оригиналната тоналност на произведението, но съответно контрабасовата партия звучи един тон по-високо, тъй като инструмента се настройва тон по-високо. Това е практика много често срещана в репертоара, например: - сонатите от Адолф Мишек (Adolf Mišek)²⁰, Паул Хиндемит (Paul Hindemith)²¹, Франтишек Хертл (František Hertl)²² и концертите и пиеси за контрабас от Сергей Кусевицки (Сергѐй Кусевѝцкий)²³, Тубин (Tubin)²⁴, Нино Рота (Rota)²⁵, Порадовски (Poradowski)²⁶ и др.

²⁰ Mišek, Adolf (1875 - 1955) - чешки контрабасист и композитор.

²¹ Hindemith, Paul 1895 –1963) – немски цигулар, диригент, виолист, цигулар..

²² Hertl, František (1906 - 1973) – чешки контрабасист, композитор диригент.

²³ Кусевѝцкий, Сергѐй Алексáндрович (1874 – 1951) – руски контрабасист, композитор, диригент.

²⁴ Tubin, Eduard (1905–1982) - естонски композитор, диригент, хореограф.

²⁵ Rota, Giovanni "Nino" (1911 -1979) италиански композитор, диригент, пианист.

²⁶ Poradowski, Stefan Boleslaw (1902 - 1967) – полски композитор.

Соловият строй намира своето приложение сред изпълнителите на XX век като Лудвиг Щрайхер (Ludwig Streicher)²⁷, Гари Кар (Gary Karr)²⁸, Радион Азархин (Родион Азархин)²⁹ и много други.

Част от произведенията, композирани в миналото са преработвани за изпълнение на съвременен контрабас (в квартов строй)³⁰, такива са сонатите и дуата на виртуозът Йохан Матиас Шпергер, квартетите за соло контрабас на Франц Хофмайстер, камерни и солови произведения от Ботезини, и Драгонети, и съвременниците им.

3. Други строеве

Съществува изпълнителска практика да бъде използван различен строй от стандартно ползвания - квартов строй на дадено произведение. За пример – в сонатата на Франк Прото (Frank Proto)³¹ „Соната 1963 за контрабас и пиано“ се изисква най-ниската струна на инструмента да бъде настроена на тона „ми“ от контра октава, докато другите три струни биват настроени както следва за соловия строй. Скордатура често бива посочена още в началото на дадена солова или оркестровата партитура: Ravel – „Ma mère l'Oye“, Johannes Brahms – „Ein deutsches Requiem, nach Worten der heiligen Schrift“, op. 45, Richard Wagner – „Rheingold“ изискват престройване на „ми“ струна на тона „ми бемол“ от контра октава.

Съществуват и произведения, в които е посочено пренастройването да се случва по време на изпълнението (отпусайки струната на по-нисък тон, чрез ключовете за настройване) какъвто е случаят с творбите на италианския

²⁷ Streicher, Ludwig (1920 –2003) – австрийски соло контрабасист.

²⁸ Родион Михайлович Азархин (1931 – 2007) руски соло контрабасист.

²⁹ Gary Michael Karr – съвременен американски соло контрабасист

³⁰ Най-често транскрипциите са за контрабас в солов строй/солова. скордатура/, който е стандартно използван при изпълнения от сонатно дуо контрабас-пиано.

³¹ Proto, Frank – съвременен американски контрабасист и композитор.

контрабасист Фернандо Грило (Fernando Grillo) - “Fluvine Tre” и френския авангарден композитор Винко Глобокар (Vinko Globokar) - „Dialog Uber Feuer“³².

Друг строй ползван от някои изпълнители днес е квинтовият (C1-G-D-A). Някои от изпълнителите са: Денис Масузо (Dennis Masuzo)³³ публикувал „Playing the Double Bass Tuned in Fifths“ - школа за обучение за този строй, също и Джоел Куарингтън (Joel Quarrington)³⁴, джаз музиканта Ред Мичъл (Red Mitchell)³⁵, според тях квинтовият строй носи по-обемна и ярка звучност.

Съществува също и строй, при който струна „до“ от малка октава се явява като първа вместо „сол“, а останалите са в характерния строй (A₁-D-G-c). Някои от съвременните изпълнители на инструменти с този строй са изключителни солисти: Роман Патколо (Roman Patkolo)³⁶, Божо Праджик (Božo Paradžik)³⁷. Строят се ползва от джаз изпълнители като (Улрих Филип) Ulrich Phillipp³⁸ и в транскрипции на класически произведения.

Днес приложението на различните строеве са много по-ясно дефинирани в сравнение с предходните периоди от миналото. Факт е, че в изпълнителската практика се наложи стандартно установения квартов строй, който днес е предпочитан от изпълнители и композитори.

³²Повече за съвременните практики на скордатура по време на изпълнение:

<https://www.themoderndoublebass.org.uk/changing-scordatura-during-performance.html>

³³ Masuzo, Dennis – съвременен американски контрабасист.

³⁴ Quarrington, Joel – съвременен канадски контрабасист.

³⁵ Mitchell, Keith Moore "Red" (1927 –1992) – американски контрабасист, текстописец, композитор, изпълняващ джаз музика.

³⁶ Роман Патколо – контрабасист и преподавател в музикалния университет – Базел, Швейцария.

³⁷ Божо Праджик – контрабасист и професор в музикалния университет – Фрайбург, Германия.

³⁸ Ulrich Phillipp – съвременен немски джаз контрабасист.

„Квинтов“ и строй с висока „до“ струна са рядко срещано явление днес, но се ползват от ярки изпълнители в тяхната звукозаписна и концертна дейност.

V. Завръщане към старинни инструменти в търсене на автентичен звук

Тук са анализирани тенденциите днес за завръщане към старинните инструменти и автентични изпълнения. Посочени са ключови личности като: Арнолд Долмеч (Arnold Dolmetsch)³⁹, Николаус Харнонкурт (Nikolaus Harnoncourt)⁴⁰.

От средата на XX век съществува интерес и характерни търсения в посока на създаване на автентични инструменти и ансамбли с оригинални интерпретации. Възникване на институции, специализирани в изпълнението на автентична старинна музика в Европа и Америка, като: „Schola Cantorum Basiliensis“ - Базел, Швейцария и „Philharmonia Baroque“ - Бостън, САЩ, „Musica Reservata“ - Лондон, Англия и много други имат ключова роля в поставянето на основите в тази област.

Като **предимство** - приложението на автентичните старинни строеве, посочвам, че музикалният текст може да бъде изпълнен в оригинал, без да се налага да се правят транскрипции и да се променя оригиналният нотен текст и композиторски замисъл.

1. Ансамблова музика и репертоар

Посочени са ансамбли, специализирани в изпълнението на автентични и старинни инструменти днес като : “American Bach Soloists”, “Concerto Italiano” и др. Репертоарът на тези формации обикновено се базира главно на периода,

³⁹ Dolmetsch, Eugène Arnold (1858 –1940) – музикант и лютиер със значителен принос в изследванията на принципите на изпълнение на старинна музика.

⁴⁰ Harnoncourt, Nikolaus (1929 – 2016) – австрийски диригент, музикален теоретик, един от привържениците за автентични изпълнения и инструменти в края на XX век.

за който са предназначени - конкретно старинните инструменти от времето на Барок, Ренесанс, Виенска Класика и др. Организиран се и множество фестивали за изпълнение на старинна музика, някои от посочените са: Хенделови фестивали (Händelfestspiele) с издания в: Кьолн, Хале, Гьотинген, Bach-Biennale Weimar, Festival di Cremona - Claudio Monteverdi.

2. Приложение на „виенски строй“ и триструнен контрабас в изпълнителското изкуство днес.

Соловите изпълнения, използвайки автентични инструменти придобиват все по-голяма популярност сред музикантите и публиката. Редом с множеството барокови и ренесансови състави, където присъстват виоли „да гамба“ и контрабасови виоли, могат все по-често да бъдат забелязани и изпълнения на триструнни инструменти, както и на „виолоне във виенски строй“. Подобни търсения са продиктувани до голяма степен от желанието на музикантите да изпълняват произведенията в цялостния им оригинален замисъл.

Факт е, че все повече инструменти в различен стил и строй характерен за минали епохи се радват днес на внимание от страна на ярки изпълнители и солисти като Дейвид Синклер (David Sinclair)⁴¹, Ринат Ибрахимов (Ринат Ибрагимов)⁴², Божо Параджик (Božo Paradžik)⁴³ и Петру Юга (Petru Iuga)⁴⁴.

„Виенският“ строй безспорно има своето приложение в нашето съвремие, особено при изпълнения на композиции от периода на Виенска Класика.

⁴¹ Sinclair, David – Съвременен канадски контрабасист, преподавател по контрабас и виолоне в Schola Cantorum Basiliensis, Базел, Швейцария.

⁴² Ибрагимов, Ринат – съвременен контрабасист – соло контрабасист на Лондонски Филхармоничен Оркестър, Англия.

⁴³ Paradžik, Božo – съвременен хърватски контрабасист, професор по контрабас в музикалното висше учебно заведение Фрайбург.

⁴⁴ Iuga, Petru – съвременен румънски контрабасист, професор по контрабас в музикалните висши учебни заведения в Манхайм, Германия и Лозана, Швейцария.

Същото се отнася и за ползване на контрабаси с три струни в квартов строй, когато се изпълняват произведения от Джовани Ботезини, Доменико Драгонети и съвременниците им от италианската контрабасова школа.

VI. Изводи.

От разгледаните в глава I. на този труд - трактати, книги и други примери става ясно, че контрабасът има индивидуален път на развитие, повлиян едновременно от групата на старинните виоли, както и от цигулковото семейство и така взаимства форма, конструкция и строеве характерни и за по-високо звучащите струнно-лъкови инструменти.

Условно ниско транспониращи инструменти са използвани при изпълнения на „Трио сонати“ и в ансамбли през Барока, където композиторите изискват в ансамблите да присъстват инструменти в строй, позволяващ изпълнението на тона „до“ от контра октава /подробно описано в глава II/. В края на XVII век популярните виоли от „да гамба“ вид били постепенно замествани от струнни инструменти с „да брачо“ характеристики.

III. глава отдава специално внимание на периода XVIII и XIX век и обхваща както промените настъпили в инструмента, така и създаването на основния контрабасов репертоар. В голямата си част този репертоар е предназначен за изпълнение на инструменти, които имат основно място в конкретния период, а именно „виолоне във виенски строй“ и триструнни контрабаси. Периодите на **Виенска класика** и **Романтизъм** представляват ключов момент в посока търсене и намиране на оптимални решения относно:

- Конструкция на инструмента.
- Форма на корпуса.
- Лъкова система, видове лъкове.
- Тонов обем, настройване и регистри.
- Удължения за гриф.
- Брой струни.
- Възникване и приложение на инструмента октобас.

Всички разгледани в труда исторически данни и факти потвърждават дългия път, който изминава контрабасът, до утвърждаване на съвременния квартов строй. В четвърта глава е отделено място на приложението на квинтов строй и строй с висока „до“ струна, които се ползват от изтъкнати солисти-изпълнители на XX и XXI век.

Всичко това доказва, че настоящото изследване на съществуващите различни строеве за контрабас, спецификите на създадения в миналото и днес репертоар, както и тенденцията за музициране със старинни и автентични инструменти в пресъздаване на оригиналния композиторски замисъл е актуална тема и би могла да бъде изследвана и допълвана и за в бъдеще.

1. Хронология на строеве

Систематизирам и прилагам следните таблици с разгледаните в труда строеве:

Ренесанс, Барок

Violone da gamba

Violone da gamba

Groß-Geigen Bassus

Sub Bass

Триструнен квинтов

Четириструнен квинтов

XIX Век

Виенски строй

Виенски строй -
соло скордатура

Триструнен кватров

Триструнен - солова
скордатура

Триструнен квинтов

Четириструнен
кватров

Октобас

Октобас

Алтернативен кватров

Триструнен виолоне

Квинтов

Алтернативен
квинтов

Съвременни строеве

Стандартни строеве

Orchestral Tuning

Five-string

Solo tuning

The image shows three musical staves in bass clef, each representing a different guitar tuning. Each staff has a dashed line with the number '8' below it, indicating an octave. The first staff shows a sequence of notes: G2, A2, B2, C3. The second staff shows a sequence: G2, A2, B2, C3, D3. The third staff shows a sequence: G2, A2, B2, C3, with a sharp sign (#) above the G2 note.

Рядко срещани

Tuning with high D to string

Quint

The image shows two musical staves in bass clef, each representing a rare guitar tuning. Each staff has a dashed line with the number '8' below it, indicating an octave. The first staff shows a sequence of notes: G2, A2, B2, C3, D3. The second staff shows a sequence: G2, A2, B2, C3, D3, with a sharp sign (#) above the G2 note.

2. Приноси

- Направен е обзор на епохи и исторически предпоставки за създаване на инструмента.
- Проследени са различни източници, факти и достоверни публикации относно струнните инструменти и тяхната диференциация по форма, конструкция и роля.
- Представено е цялостно изследване на процеса на възникване и развитието на контрабасовите инструменти и строеве.
- Хронологично е проследено развитието на старинни инструменти и тяхното място в конкретната епоха.
- Направен е обстоен анализ на различните етапи на промени, както в конструкцията на инструмента и лъковите системи, така и в строевете.
- Трудът предоставя ясен поглед и обосновава позиция, относно приложението на различните строеве в периодите на развитие.
- Особено място е отделено на възвръщане на старинните инструменти в съвременната инструментална практика и тяхното приложение днес.
- Систематизирани по периоди са всички контрабасови строеве, като детайлно са посочени наложилите се и останали в инструменталната практика днес.
- Темата, за завръщане на старинните, автентични инструменти е актуална в музикалното изпълнителство и днес – посочена е позиция на докторанта и са цитирани приложения в изпълнителската практика от различни музиканти.
- За първи път у нас са съпоставени нагледно различните строеве за контрабас в периодиката на развитие на инструментите.
- Трудът би бил полезен за изпълнители и музиканти, които искат да разширят познанията си, както в исторически план, обхващащ процеса за създаването и развитието на инструмента, така и в посока на изпълнителско изкуство, репертоар и школи.

- Направени са изводи и анализи, които безспорно ще обогатят с нови познания и ще доведат до повишаване на професионалните стандарти на изпълнителите - ученици, студенти и професионални музиканти.
- Подобно изследване на темата се прави за първи път в България. В основата на много цитирани източници са намерени автентични документи и книги от чуждоезиковата литература с нови, непубликувани досега у нас факти.

3. Заключение

От направените в изследването анализи на примери, графики и цитирана литература можем да твърдим, че различните строеве и инструменти са значими фактори, играещи ключова роля за развитие на контрабаса.

Те имат съществен принос - освен като рефлексия от промяната на инструментите, но и за създаване на школи, репертоар и изпълнители.

Съвременният квартов строй за контрабас има своите неоспорими предимства и причини да се наложи в изпълнителската практика на XX и XXI век.

Въпреки това наличието на интерес към различните начини на настройване предоставя възможности за богат музикален израз, както от страна на изпълнители, така и от страна на композитори.

Изпълненията с цел автентичен звук допринасят значително за цялостната музикална култура. Създаването на нови изразителни форми или изнамирането и модифицирането на добре забравени стари е присъщо на онези, които биха искали да обогатят творческата атмосфера, разчупвайки догмите в изпълнителската практика и разкривайки мащаба и огромните възможности на инструмента.

Майсторски класове и семинари за музициране на автентични инструменти се организират на много места в света - музикалните академии и други институции и имат своя огромен принос, но от съществено значение е

замисъла като цялостен процес, обхващаш познания и насоки, както в исторически, така и в музикален план, което е и целта на този труд.

Контрабасът предоставя и днес голямо разнообразие от гледна точка на видове форми- различни конструкции, струни, лъкови постановки и естествено различен строй, наложил се в съвременното изпълнителство – солов и оркестров.

Това доказва неговото постоянно развитие и усъвършенстване и потвърждава необходимостта от проследяване на процесите и знанията за тях.

Приложение.

Списък с примери, фотографии и таблици

Съдържа списък с примери, фотографии и таблици, публикувани в труда.

Библиография

Бъговска, Петя - *Контрабас традиции и бъдеще* – София: Национална музикална академия, 2011

Велков, Георги – *История на контрабаса* – София: Издателство „Музика“, 1991

Доброхотов, Борис В. - *Контрабас – История и методика* – Москва: Издателство „Музика“, 1974

Раков, Лев – *История контрабасового искусства* – Издателство „КОМПОЗИТОР“, Москва, 2016

Тошев, Тодор; Николов, Николай - *Методика на обучението по контрабас* - София: Издателство „Музика“, 1986

Четриков, Светослав – *Музикален терминологичен речник* – София: Издателство „Музика“, 1979

Banchieri, Adriano - Conclusioni nel suono dell'organo - Bologna: Giovanni Rossi, 1609

Berlioz, Hector, *Treatise on the instrumentation* Mineola, NY: Dover Publications, 1848

Bonta, Stephen – *From violone to violoncello: a question of stings* – *Journal of the American Instrument Society* , 1977

Bottesini, Giovanni - *Grande méthode complète de contrebasse* Paris: Escudier, n.d. ca.1869

Brulon, Adolphe - *Méthode De Contre-Basse*. Paris: Nadaud, 1841.

Brunn, Paul - *A history of the double bass* – Chemil de la Flanerie 59650 France, 1989 ISBN 2 9514461 0 1

Burnett, H. – *The Bowed Instruments of the Baroque Basso-Contunuo, ca. 1680 – ca 1752) in Italy and France: The various meanings of the term Violone* – *Journal of the viola da gamba society of America*, 1971

Clive, H. P. - *Beethoven and His World: A Biographical Dictionary* Oxford University Press, 2001

Corette, Michelle - *Méthodes de contre-basse à 3, à 4, à 5 cordes, de la quinte ou alto et de la viole d'Orphée*, 1773

Dolmetsch, Natalie -*The viola da gamba its origin and history, its technique and musical recources* –Hinrichsen Edition Ltd, London, 1962

Forbes, Elliot - *Thayer's life of Beethoven*. Princeton University Press, 1992

Fröhlich, Franz Joseph - *Allgemeine musikalische Anleitung* - Würzburg: Joseph Dorbath, 1822.

Fröhlich, Friedrich Theodor - *Contrabass-Schule* ~ Bonn: N. Simrock ~ 1830

Gordon, Ch. - *Méthode de Contrebasse a trois ou quatre cordes*, Paris ,1877

Hayes, Gerald R. – *Musical instruments and their music II, 2 viols*, London, 1928

Hause, Wenzel - *Kontrabass-Schule*. Prague, 1807

Harnoncourt, Nikolaus - *Musik als Klangrede Wege zu einem neuen Musikverständnis. Essays und Vorträge* Neuauflage Residenz Verlag, 2009 ISBN: 9783701731664

Lesure, Francois - *La Facture Instrumentali a Paris au Seizeme Seclé*, Galpin Society Journal 7, 1954

Masuzzo, Dennis - *Playing the Double Bass Tuned in Fifths: CGDA tuning in fifths* 2008

Monteverdi, Claudio - *Orfeo Venice: Ricciardo Amadino*, 1609

Morgan, Cassidy Andrew - *Exploring Viennese Tuning and its benefits for the modern double bassist*, Maryland, 2016

Nikolai, Dr. *Allgemeine Musikalische Zeitung*, Leipzig, 17 April, 1816

Planyavsky Alfred - *The Baroque Double Bass Violone* - Scarecrow Press London, 1998 ISBN 0 8108 3448 0 (Der Barock-Kontrabass Violone, 1989 translated by James Barket)

Quantz, Johann Joachim - *Versuch einer Anweisung die Flöte traversiere zu spielen*. Berlin: Johann Friedrich Voß, 1752, Hauptstück 17, S. 220.

Praetorius, Michael - *Syntagma musicum 1614 -1619. : De Organographia:* Wolfenbüttel, 1619

Sachs, Curt - *The History of Musical Instruments* – W.W. Norton & Company inc. New York (1940) ISBN 0 393 02068 1

Schulz, Heinrich - „*Musikalische Exequien*“ Op.7, 1636г.

Sainsbury, John S. - *A Dictionary of Musicians: From the Earliest Ages to the Present Time Comprising the Most Important Biographical Contents of the Works of Gerber, Choron, and Fayolle, Count Orloff, Dr. Burney, Memoirs of the Most Eminent Living Musicians and a Summary of the History of Music, Volume 2* Sainsburg: Sainsbury and Company, 1824

Simandl, Franz - *New method for string bass* New York: Carl Fischer, 1904

Siminoff, Roger H. - *The Luthier's Handbook: A Guide to Building Great Tone in Acoustic Stringed Instruments*, Hal Leonard Corporation, 2002 (ISBN 0634014684)

Sperger, J.M. - *Duetto per il Contrabasso et Viola* . M.C I:08, ca.1775-99

Strauss, Richard - *Instrumentationslehre von Hector Berlioz, ergänzt und revidiert von Richard Strauss*, 1905

Térey-Smith, Mary - *Studia Musicologica Academiae Scientiarum Hungaricae: Joseph Kämpfer, a Contrabass Virtuoso from Pozsony (Bratislava) Akadémiai Kiadó* 1983

Traficante, Frank - *Lyra Viol Tunings: "All Ways Have Been Tryed to Do It"* *Acta Musicologica* 42, International Musicological Society 1970

Verrimst, Victor Frédéric - *Méthode de Contre-Basse*, Paris: E. Gérard et Cie, 1866

Warnecke, Friedrich - „*Ad infinitum der Kotrabass: Seine Geschichte und seine Zukunft Probleme und deren Lösung zur Hebung des Kontrabaßspiels* – Friedriech Wulks, Hamburg, 1909

<https://www.dw.com>

<https://imslp.org/>

<http://www.oae.co.uk/>

https://www.leipzig-lexikon.de/biogramm/Otho_Carl.htm

<https://www.thestrad.com/>

http://orpheon.org/OldSite/Seiten/Instruments/violone/vo-venez_.htm

<http://www.doublebass-cello.com/restoration.html>

<https://www.youtube.com>

<https://www.bach-cantatas.com>

<http://www.oae.co.uk/>

<https://doublebassguide.com/>

<https://almanac.nma.bg>

<https://www.soundset.com/album/SR1094/>

<https://www.quora.com>

<https://www.osm.ca/>

<https://www.themoderndoublebass.org.uk>

Списък с концертни изяви

20/06/16 Дуо Христо Овчаров/контрабас/- Деница Йорданова/пиано/

Зала Димитър Ненов ул. „Акад. Л.Стоянов“ н. 6

- Соната си минор Т36 - Й.Шпергер
- Соната ми минор No.2, Op.6 – А. Мишек
- Р. Глиер Op.9 – Тарантела

15/12/16 Дуо Христо Овчаров/контрабас/- Деспо Карантонис/чембало,

пиано/, проф. д-р Петя Бъговска/контрабас/, студенти от класа по контрабас на проф. д-р Петя Бъговска Зала Димитър Ненов ул. „Акад. Л.Стоянов“ н. 61.

1. Дуо за два контрабаса – А. Корели /собствена транскрипция/
2. Дуо за два контрабаса - В. Де Феш
3. Passione amorosa концертно дуо IGB 15 - Джовани Ботезини
4. Квартети и октети за контрабас от Бах, Хендел и др.

05/10/17 Дуо Христо Овчаров/контрабас/ - Маргарита Илиева/пиано/

Зала Кастелиотиса, Никозия, Кипър

1. Елегия – Джовани Ботезини
2. Соната ми минор No.2, Op.6 – А. Мишек
3. Соната си минор Т36 - Й.Шпергер

25/03/17 Христо Овчаров /контрабас/ Нина Йоаниду/пиано/

Зала Technopolis 20 Пафос, Кипър, участие в Бахов фестивал

Трета Соната за виола да гамба и чембало BWV 1027-1029 – Й.С. Бах

22/12/17 Дуо Христо Овчаров/контрабас/ - Маргарита Илиева/пиано/

Концертна зала на НМА „П. Владигеров“ бул. „Евлоги и Христо Георгиеви“ 94

1. Трета Соната за виола да гамба и чембало BWV 1027-1029 – Й.С. Бах
/премиера/

2. Соната ми минор No.2, Op.6 – А. Мишек

3. Соната си минор Т36 - Й.Шпергер

3/4/19 Христо Овчаров /контрабас/, / М. Таскова/ Пиано/, проф. д-р Петя Бъговска и студенти от класа по контрабас на проф. д-р Петя Бъговска

1. Гаспар Касадо – Интермецо /собствена транскрипция/

2. Ф. Симандл – Концертна пиеса

3. Дж. Ботезини – Елегия

4. Е. Табаков – Мотиви

5. у. де Феш - Дуети за два басови инструмента

Квартети за четири контрабаси от различни композитори

19/10/19 Христо Овчаров/контрабас/ - Изпълнение на концерт номер 2 от Джовани Ботезини с Академичен Симфоничен Оркестър –

Концертна зала на НМА „П. Владигеров“ бул. „Евлоги и Христо Георгиеви“ 94

18/02/19 Христо Овчаров /контрабас/, Василена Милева/цигулка/, Галина Димова-Георгиева /пиано/ Зала Кастелиотиса, Никозия, Кипър

1. Й.С.Бах – Сюита за соло виолончело II BWV 1008

2. Г.Черкин – „Севдана“

3. Н.Економу – Две пиеси

4. Т.Попов – Елегия

5. П. Владигеров – Песен
6. В. Стоянов – Ноктюрно
7. Дж. Ботезини – Gran duo concertante (IGB 12)

Публикации транскрипции на музикални произведения

1. Направени транскрипции на музикални произведения от докторанта:

Ноктюрно в ми бемол мажор ор. 9 N. 2 – Ф. Шопен /собствена, алтернативна на съществуващата транскрипция/

Дуо за два контрабаса – А. Корели

Трета Соната за виола да гамба и чембало BWV 1027-1029 – Й.С. Бах /премиера/

Гаспар Касадо – Интермецо /собствена, алтернативна на съществуващата транскрипция/

2. Публикации:

- „Контрабасът в периода на Виенската класика – виолоне и принципи на виенски строй“ – Списание за музика и танц „Музикални хоризонти“ стр 18 Брой н. 8, 2018 ISSN 1310-0076
- „Развитие и приложение на триструнния контрабас в съвременната инструментална музика.“ – Алманах на НМА номер 10 (2018) (<https://almanac.nma.bg>)